

Teresa Kleps*, Beata Jaśkiewicz*

Przemysł gumowy i tworzyw sztucznych w Polsce na tle innych gałęzi przemysłu w latach 2012–2013

Przemysł gumowy w Polsce w 2013 r., podobnie jak cała gospodarka krajowa, odnotował pozytywne zjawiska ekonomiczne w porównaniu z 2012 r. Podczas gdy w 2012 r. przyrost PKB spadał, w 2013 r. nastąpiło wyraźne odwrócenie sytuacji. Ogólny wskaźnik wzrostu PKB zwiększył się z 0,7% w 2012 r. do 1,6% w 2013 r., co stanowiło jednak niższy wzrost od założonego w rządowym planie budżetu (2,2%). Dobre wyniki osiągnął również przemysł gumowy.

Produkcja najważniejszych surowców i wyrobów wytwarzanych przez przemysł chemiczny, w tym przemysł gumowy, utrzymywała się w 2013 r. na ogół, poza nielicznymi wyjątkami, na dotychczasowym poziomie. Na uwagę zasługuje znaczący wzrost krajowej produkcji tworzyw sztucznych, w tym głównie PCW (szczególnie we Włocławku, po zakończeniu remontów modernizacyjnych). Niepokojący jest natomiast spadek produkcji nawozów, co jest spowodowane m.in. wysokimi cenami importowanego gazu.

Słowa kluczowe: przemysł gumowy, tworzywa sztuczne, przedsiębiorstwa produkcyjne, ekonomia, rozwój

Rubber and plastics industry in Poland against the background of other industries in the years 2012–2013

Rubber industry in Poland, like the entire national economy, noted in 2013 the positive economic phenomena in comparison with 2012. Whereas in 2012 the GDP fell, in 2013 was a clear reversal of the situation. The overall rate of GDP increased from 0.7 % of GDP in 2012 to 1.6% in 2013 representing however, lower growth than assumed in the government's budget plan (2.2%). Good results are also achieved the rubber industry.

Production of the most important raw materials and products manufactured by the chemical industry, including the rubber industry continued in 2013. Generally, with few exceptions, unchanged. Noteworthy a significant increase in the domestic production of plastics, primarily PVC (especially in Wloclawek, after the completion of repairs modernization). Concern is while the decline in production of fertilizers, which is caused by, among others, high prices of imported gas.

Key words: rubber industry, plastics, manufacturing companies, economy, development

Przedsiębiorstwa

Według danych GUS 2013 i miesięcznika „Chemik”, przemysł gumowy i tworzywa sztuczne (w Polskiej Klasyfikacji Działalności ujęte łącznie – w dziale PKD 22) reprezentowany jest przez znaczącą liczbę przedsiębiorstw – ponad 15 700, co stanowi prawie 6% ogółu przedsiębiorstw w Polsce. Najwięcej jest przedsiębiorstw mikro (do 9 pracowników) – 13 228 firm oraz małych (10 – 49 pracowników) – 1 911.

W tabeli 1 zestawiono stan liczebny firm przemysłu chemicznego, obejmującego zgodnie z Polską Klasyfikacją Działalności 3 grupy: PKD 20 „Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych” („Chemikalia”), PKD 21 – „Produkcja podstawowych substancji farmaceutycznych oraz leków i pozostałych wyrobów farmaceutycznych („Farmacja”) oraz PKD 22 „Produkcja wyrobów z gu-

my i tworzyw sztucznych” (w skrócie: Guma i Tworzywa sztuczne). Dane przedstawiono na tle ogólnej liczby firm wszystkich branż przemysłu przetwórczego w Polsce.

Dr inż. Teresa Kleps jest absolwentką Wydziału Chemicznego Politechniki Warszawskiej. W roku 1992 r. uzyskała tytuł doktora nauk technicznych na Wydziale Chemicznym Politechniki Łódzkiej.

Jest pracownikiem naukowym Instytutu Inżynierii Materiałów Polimerowych i Barwników w Toruniu w Oddziale Elastomerów i Technologii Gumi w Piastowie, d. Instytut Przemysłu Gumowego „Stomil”, gdzie do kwietnia 2012 r. prowadziła prace naukowo-badawcze w dziedzinie fizykochemii polimerów, pełniąc jednocześnie funkcję kierownika akredytowanego Laboratorium Badawczego „LABGUM” o profilu badań chemicznych i fizycznych gumi. W latach 1992–2004 prowadziła współpracę redakcyjną z kilkoma czasopismami krajowymi. Od maja 2012 pełni funkcję redaktor naczelnej czasopisma „Elastomery”, wydawanego przez Oddział EiTG Instytutu IMPiB.

Jest autorką kilkudziesięciu publikacji z dziedziny fizykochemii elastomerów i ich zastosowań w przemyśle.

* Redakcja czasopisma „Elastomery”. Instytut IMPiB, Oddział Elastomerów i Technologii Gumi w Piastowie

Tabela 1. Liczba firm przemysłu chemicznego w Polsce; stan w dniu 30.06.2013 r.
Table 1. Number of firms of the chemical industry in Poland; as of 30.06.2013

Wielkość firm / zatrudnienie	Ogólna liczba firm wszystkich branż przemysłu przetwórczego w Polsce	Liczba firm przemysłu chemicznego w działach				
		PKD 20 Chemikalia	PKD 21 Farmacja	PKD 22 Guma i tworzywa sztuczne	Przemysł chemiczny ogółem	
					Liczba	% w kraju
Mikro / 0-9	329 099	4 194	559	13 228	17 981	5,5
Małe / 10-49	26 806	614	68	1 911	2 593	9,7
Średnie / 50-249	6 770	178	44	532	754	11,1
Duże / 250-999	1 287	48	22	86	156	12,1
Duże / ponad 1000	213	13	3	8	24	11,3
Ogółem	364 175	5 047	696	15 765	21 508	5,9

Źródło: GUS 2013

Wartość produkcji sprzedanej, zysk i rentowność

Wartość produkcji sprzedanej przemysłu krajowego w 2013 r. wzrosła ogółem o 2,2% w porównaniu z rokiem 2012. Tempo wzrostu w poszczególnych działach przemysłu było nierównomierne; w niektórych przemyśłach nastąpił nawet regres wartości sprzedaży. W dziale PKD 20 przemysłu chemicznego „Chemikalia” odnotowano spadek wartości produkcji sprzedanej o około 3%, natomiast w pozostałych działach przemysłu chemicznego odnotowano wzrost; największy – aż o 6% wartości sprzedanej, co należy podkreślić, odnotowano w dziale przemysłu gumowego i tworzyw sztucznych – PKD 22 „Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych”. W dziale PKD 21 „Farmaceutyki” – wartość produkcji sprzedanej zwiększyła się o przeszło 3%.

Polska jest znaczącym producentem opon samochodowych (44 477 tys. szt.) oraz wyrobów z gumy (ok. 860 tys. ton). Wzrost wartości produkcji sprzedanej przemysłu gumowego w 2013 r. kształtował się na poziomie przemysłu motoryzacyjnego (6,3%) oraz papierniczego i meblarskiego (6,4%); tylko w przemyśle elektromaszynowym odnotowano większy wzrost (8,3%). Zestawienie tych wartości dla kilku wybranych działów przemysłu, zgodnie z danymi podanymi przez GUS 2014 przedstawiono w tabeli 2.

Śród działów przemysłu chemicznego największy zysk w 2013 r. wypracował przemysł wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych, przy czym najwyższy procentowy wzrost zysku w stosunku do roku 2012 nastąpił w przemyśle farmaceutycznym.

Zysk netto przemysłu gumowego na koniec roku 2013, jak wskazują dane w tabeli 3, wyniósł 4 158 mld zł, co stanowiło 5,8% ogólnej wartości zysku krajowego, który wyniósł około 71,6 mld zł i był o około 5,0 mld wyższy niż w 2012 r. Przemysł chemiczny w 2013 r. osiągnął łącznie zysk w wysokości 9,1 mld zł, co stanowiło 12,7% zysku całego przemysłu krajowego.

Oprócz wielkości wypracowanych zysków miernikiem osiągniętych efektów ekonomicznych jest również

Tabela 2. Wartość produkcji sprzedanej krajowego przemysłu gumowego i tworzyw sztucznych oraz niektórych innych głównych działów przemysłu w latach 2012-2013

Table 2. Value of sold production of the domestic rubber industry, plastics and some other major industries in 2012-2013

Przemysł	Wartość produkcji sprzedanej, mld zł		
	2012 r.	2013 r.	
		Wartość	2012 r. = 100
Krajowy	1 138,9	1 149,0	102,2
Przemysł gumowy i tworzywa sztuczne	63,0	67,2	106,0
Chemikalia	57,9	55,8	97,1
Farmaceutyki	10,6	11,4	103,2
Rafineryjny i koksowniczy	93,5	86,5	98,7
Górnictwo węgla	26,8	25,1	104,0
Energetyka	100,7	99,7	99,4
Metalurgia	45,0	42,0	96,8
Maszynowy	35,6	33,8	94,0
Elektromaszynowy	42,7	45,2	108,3
Elektroniczny i optyczny	34,4	30,8	92,4
Motoryzacyjny	102,8	109,2	106,3
Ceramiczny	43,1	41,8	99,2
Papierniczy	29,7	31,8	106,4
Meblarski	26,8	28,3	106,4

Wartość produkcji w cenach bieżących, wskaźniki zmian w cenach porównywalnych

Dotyczy podmiotów o zatrudnieniu ponad 9 osób

Źródło: GUS 2014

wskaźnik rentowności obrotu netto przedsiębiorstw (relacja wyniku finansowego netto do przychodów z całkowitego kształtu działalności). We wszystkich trzech działach przemysłu chemicznego odnotowano w 2013 r. poprawę rentowności, największą w przemyśle farmaceutycznym

Tabela 3. Zysk i rentowność przemysłu gumowego i tworzyw sztucznych oraz niektórych innych głównych działów przemysłu w 2013 r. w porównaniu z rokiem 2012

Table 3. Profit and profitability of rubber and plastics, and some other major industries in 2013 compared with 2012

Przemysł	Zysk netto, mln zł			Rentowność obrotu netto, %		
	2012 r.	2013 r.		2012 r.	2013 r.	
		Kwota	2012 r. = 100		Wskaźnik	Zmiana do 2012 r.
Ogółem krajowy	66 572	71 559	107,5	4,7	5,0	0,3
Przemysł gumowy i tworzyw sztucznych	3 124	4 158	133,1	4,9	6,1	1,2
Chemikalia	3 401	3 453	101,5	4,8	5,0	0,2
Farmaceutyki	949	1 504	158,5	5,9	9,2	3,1
Rafineryjny i koksowniczy	3 351	933	27,8	2,0	0,5	-1,5
Górnictwo węgla	1 683	520	30,9	4,7	1,3	-3,4
Energetyka	14 302	17 755	124,1	7,5	8,8	1,3
Metalurgia	968	834	86,2	-0,3	0,0	0,3
Maszynowy	2 230	2 412	108,2	5,5	6,7	1,2
Elektromaszynowy	2 003	2 025	101,1	3,9	3,5	-0,4
Komputerowy i optyczny	974	1 149	118,0	2,1	3,1	1,0
Motoryzacyjny	4 758	5 842	122,8	4,0	4,5	0,5
Ceramiczny	2 933	2 808	95,7	6,3	5,8	-0,5
Papierniczy	2 236	2 597	116,1	7,8	8,5	0,7

Dotyczy podmiotów o zatrudnieniu ponad 49 osób

Źródło: GUS 2014

nym. Rentowność netto dla przemysłu gumowego i tworzyw w 2013 r. wyniosła ogółem 6,1% (wyższa o 1,2 punktu procentowego w porównaniu z 2012 r.), przy rentowności całego przemysłu krajowego 5% (wyższa o 0,3 punktu procentowego niż w 2012 r.).

Nakłady inwestycyjne

Znaczącą część wypracowanych zysków przedsiębiorstwa przeznaczają na działalność inwestycyjną. W skali całego przemysłu krajowego na rozwój inwestycyjny wydatkowano w 2013 r. kwotę 62 650 mln zł, co oznacza wzrost w stosunku do roku poprzedniego o 3,9%. Przemysł chemiczny w tym samym czasie przeznaczył na działalność rozwojową łącznie 5 841 mln zł (wzrost do 2012 r. o 7,1%), co stanowiło jednak tylko 9,3% inwestycji przemysłu krajowego, tj. mniej niż wynikałoby to z procentowego udziału w wartości produkcji i wypracowanych zyskach. Przyczynił się do tego m.in. znaczący spadek nakładów w przemyśle farmaceutycznym (o prawie 24%).

Natomiast nakłady inwestycyjne przemysłu gumowego i tworzyw sztucznych w 2013 r. **wzrosły o ponad 15 % w porównaniu z 2012 r. i wynosiły 3 282 mln zł.** (tab. 4).

Zatrudnienie, płace

W dziale „Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych” (PKD 22) przeciętne zatrudnienie w 2013 r.

Tabela 4. Nakłady inwestycyjne przemysłu gumowego i tworzyw sztucznych oraz niektórych innych głównych działów przemysłu w latach 2012-2013

Table 4. Capital expenditures of rubber and plastics, and some other major industries in 2012-2013

Przemysł	Nakłady inwestycyjne, mln zł		
	2012 r.	2013 r.	
	Wartość	Wartość	2012 r. = 100
Krajowy	60 301	62 650	103,9
Wyroby z gumy i tworzyw sztucznych	2 841	3 282	115,5
Chemikalia	2 181	2 229	102,2
Farmaceutyki	433	330	76,2
Rafineryjny i koksowniczy	1 400	1 578	112,7
Górnictwo węgla	4 807	4 151	86,3
Energetyka	16 961	17 387	102,5
Hutniczy	995	1 169	117,5
Maszynowy	1 381	1 272	92,1
Elektromaszynowy	1 818	1 599	88,0
Elektroniczny i optyczny	498	558	112,1
Motoryzacyjny	3 962	4 483	113,1
Ceramiczny	2 537	1 973	77,8
Papierniczy	1 142	2 123	185,9

Dotyczy podmiotów o zatrudnieniu ponad 49 osób

Źródło: GUS 2014

Tabela 5. Przeciętne zatrudnienie i płace w przemyśle gumowym i tworzyw sztucznych oraz w niektórych innych działach przemysłu w 2012 – 2013 r.

Table 5. Average employment and wages in the rubber and plastics, and in certain other branches of industry in 2012 – 2013

Przemysł	Przeciętne zatrudnienie w roku, tys. osób			Średnia miesięczna płaca brutto, zł	
	2012 r.	2013 r.	2012 r. = 100	2013 r.	2012 r. = 100
Krajowy	2 471	2 446	99,0	3 959	101,5
Wyroby z gumy i tworzyw	155	157	101,3	3 518	103,7
Chemikalia	71	70	98,4	4 658	103,7
Farmaceutyczny	21	20	96,2	5 513	102,9
Rafineryjny i koksowniczy	13	13	98,4	7 455	103,9
Górnictwo węgla	122	118	96,3	6 950	102,5
Energetyka	144	136	94,1	6 198	105,0
Metalurgia	61	59	97,4	4 187	100,2
Maszynowy	116	111	96,3	3 990	102,1
Elektromaszynowy	90	90	100,4	3 959	105,4
Elektroniczny i optyczny	53	48	90,3	3 611	106,5
Motoryzacyjny	153	158	103,2	4 147	107,3
Ceramiczny	112	109	96,7	3 782	102,2
Papierniczy	49	49	100,2	4 023	103,0

Dotyczy podmiotów o zatrudnieniu ponad 9 osób

Źródło: GUS 2014

wzrosło w porównaniu z 2012 r. o 1,3%, podczas gdy w przemyśle krajowym łącznie zatrudnienie zmniejszyło się o 1%. Na 13 największych działów przemysłu krajowego zamieszczonych w tabeli 5 aż w 9 branżach nastąpiła redukcja zatrudnienia, w tym w dwóch działach przemysłu chemicznego (PKD 20 i PKD 21). Największy wzrost zatrudnienia odnotowano w przemyśle motoryzacyjnym.

Średnia płaca brutto w przemyśle krajowym w 2013 r. była o 122 zł wyższa niż w 2012 r. i wyniosła 3 959 zł, co stanowi wzrost o 1,5% w porównaniu z rokiem poprzednim. Przeciętne wynagrodzenie brutto

w IV kwartale 2013 r. wyniosło 4 006 zł i wzrosło o 2,6%. W działach przemysłu chemicznego wzrost płac wyniósł od 2,9% w farmacji do 3,7% – w przemyśle gumowym i tworzyw oraz w dziale chemikaliów.

Handel zagraniczny

Wśród grup towarowych w naszych obrotach zagranicznych dominującą pozycję zajmują wyroby przemysłu elektromaszynowego. Wyroby przemysłu chemicznego, w tym przemysłu gumowego plasują się na drugim

Tabela 6. Największe grupy towarowe wyrobów w wymianie handlowej Polski w 2013 r. w porównaniu z 2012 r.

Table 6. The largest group of commodity products in the Polish trade in 2013 compared to 2012.

Wyroby	Eksport			Import			Saldo mln euro
	mln euro	Udział %	2012 r. = 100	mln euro	Udział %	2012 r. = 100	
OGÓŁEM, w tym:	152 779	100,0	106,5	155 092	100,0	100,7	-2 313
Elektromaszynowe	59 837	39,2	106,9	55 691	35,9	103,8	4 146
Chemiczne (w tym wyroby gumowe)	21 749	14,2	108,2	27 324	17,6	103,5	-5 574
Rolno-spożywcze	19 977	13,1	111,5	14 219	9,2	104,9	4 336
Metalurgiczne	16 838	11,0	100,2	16 083	10,4	99,4	755
Różne	9 508	6,2	108,7	2 926	1,9	101,6	6 582
Mineralne	7 472	4,9	102,0	19 437	12,5	89,3	-11 966
Drzewno-papiernicze	7 048	4,6	108,8	5 253	3,4	103,0	1 795
Przemysłu lekkiego	5 479	3,6	108,3	7 428	4,8	102,4	-1 949
Ceramiczne	4 012	2,6	91,1	1 996	1,3	95,8	2 016

Tabela 7. *Handel zagraniczny chemikaliami w 2012 – 2013 r.*
 Table 7. *Foreign trade of chemicals in 2012-2013*

Grupa wyrobów	Eksport		Import		Saldo	
	mln euro	2012 r. =100	mln euro	2012 r. =100	mln euro	2012 =100
Obroty kraju	152 779	106,5	155 092	100,7	-2 313	21,9
Chemikalia ogółem	21 749	108,2	27 323,7	103,5	-5 574,4	88,4
Kauczuki i wyroby gumowe	3 984,1	105,9	2 856,8	98,7	1 127,3	130,2
Tworzywa sztuczne i wyroby	7 065,0	110,6	9 051,0	103,7	-1 986,1	84,8

miejscu. Wartości eksportu i importu wyrobów poszczególnych branż wraz ze wskaźnikami udziału procentowego, dynamiki zmian oraz salda wymiany w handlu zagranicznym przedstawiono w tabeli 6.

Polska jest nadal znaczącym eksporterem tworzyw sztucznych oraz kauczuków i wyrobów gumowych, szczególnie opon samochodowych. Eksport kauczuków i wyrobów gumowych w 2013 r. wzrósł o prawie 6%, przy niewielkim ograniczeniu importu, dając wysokie dodatnie saldo (tab. 7). W większości branż przemysłu chemicznego nastąpił wzrost sprzedaży eksportowej, procentowo największy w przemyśle farmaceutycznym; największy regres eksportu nastąpił w grupie nawozów. Wśród grup towarowych w naszych obrotach zagranicznych dominującą pozycję zajmowały nadal wyroby przemysłu elektromaszynowego.

Mimo dodatniego, wysokiego salda w handlu kauczukami i wyrobami gumowymi (1 127,3 mln euro), sumaryczne saldo w obrotach chemikaliami w 2013 r. jest ujemne i niepokojąco wysokie – 5,574 mln euro), prawie 2,5 razy wyższe od ujemnego salda całego kraju. Pozytywnym akcentem jest jednak fakt, że w niektórych grupach wyrobów z ujemnym saldem obrotów międzynarodowych nastąpiło korzystne zjawisko zmniejszenia jego bezwzględnej wielkości w porównaniu z 2012 r. Jest to szczególnie widoczne w grupach asortymentowych „Farmaceutyki” oraz „Tworzywa sztuczne i wyroby”, w których poprawa salda wynikała nie z ograniczenia importu, ale głównie ze znaczącego zwiększenia eksportu.

Największymi partnerami Polski w obrotach handlowych były kraje zgrupowane w OECD, w tym głównie w Unii Europejskiej. W ujęciu poszczególnych państw, największym partnerem handlowym Polski są od wielu lat Niemcy (25% eksportu i 21,5% importu). Pozostałe większe kraje UE stanowią w miarę wyrównaną grupę naszych średnich partnerów handlowych (eksport od 4,0 do 6,5%). W przedziale tym znalazła się również Rosja (5,3% polskiego eksportu), zajmuje ona natomiast drugie miejsce (po Niemczech) w imporcie do Polski (12,3%). Saldo w obrotach zagranicznych Polski z poszczególnymi krajami było w 2013 r. zróżnicowane. Z większością krajów UE (z wyjątkiem Włoch) mamy dodatnie saldo handlowe (największe z Wielką Brytanią i Niemcami). Największe saldo ujemne w naszym handlu zagranicznym (ok. 11 mld euro) dotyczy Rosji, co wiąże się z importem paliw.

Ranking firm przemysłu gumowego i tworzyw na tle innych przedsiębiorstw w 2013 r.

Na przestrzeni ostatniego dwudziestolecia ukazują się rankingi największych firm w Polsce pod względem przychodów ze sprzedaży, prezentujące swoje wyniki na podstawie dobrowolnych zgłoszeń. Do najważniejszych należy zaliczyć ranking tygodnika „Polityka” pn. „Lista 500 Polityki” (publikowana od 20 lat – obejmująca 500 największych firm) oraz rankingi dziennika „Rzeczpospolita” pn. „Lista 2000” (od 12 lat – 2000 firm) i „Lista 500” (od 16 lat – 500 przedsiębiorstw).

Ponieważ ostatnie publikacje „Listy 500 Polityki” oraz „Listy 2000” dotyczą roku 2012, zostanie omówiony ranking firm na podstawie „Listy 500” Rzeczpospolitej obejmującej dane z roku 2013.

Przedsiębiorstwa branży wyrobów gumowych i tworzywowych na „Liście 500 «Rzeczpospolitej»”

23 kwietnia 2014 r. w dodatku dziennika „Rzeczpospolita” ukazała się po raz 16. „Lista 500”, na której największe polskie firmy, podobnie jak w latach poprzednich, zostały uszeregowane w kolejności odpowiadającej wielkości przychodów ze sprzedaży w 2013 r. Lista zawiera również dodatkowe informacje dotyczące tych przedsiębiorstw, w tym m.in. formę własności, wskaźnik wzrostu (lub spadku) sprzedaży w porównaniu z rokiem 2012, udział eksportu w sprzedaży, przychody z całokształtu działalności, podatek dochodowy, rentowność, nakłady inwestycyjne, wielkość zatrudnienia.

Suma przychodów ze sprzedaży firm z Listy 500 w 2013 r. przekroczyła 1,3 bln zł, ale były one o 61,3 mld niższe niż w roku 2012. W niektórych branżach odnotowano spadek przychodów ze sprzedaży w porównaniu z rokiem 2012. Dotyczy to przede wszystkim produkcji metali (spadek o 10,3%), sektora finansowego (spadek o 6,1%) i górnictwa (spadek o 5,7%). Największy wzrost

Tabela 8. Firmy przemysłu gumowego i tworzyw sztucznych na „Liście 500” Rzeczpospolitej z 23 kwietnia 2014 r.
Table 8. Firms rubber and plastic on the “List of 500” Rzeczpospolita magazine of 23 April 2014

Pozycja w roku 2013/2012	Nazwa przedsiębiorstwa	Przychody ze sprzedaży, tys. zł	Wzrost / spadek przychodu do 2012 r., %	Udział eksportu w sprzedaży, %	Wynik finansowy brutto, tys. zł	Nakłady inwestycyjne, tys. zł	Zatrudnienie, etaty	Rentowność brutto, %
163/164	Firma Oponiarska Dębica SA, Dębica	1 986 179	-6,89	88,40	108 591	175 064	2 936	5,47
347/396	SZPG Stomil Sanok SA GK, Sanok	720 137	11,13	65,50	88 155	34 062	2 347	12,24
360/418	Gates Polska sp. z o.o., Legnica	684 453	11,20	b.d.	99 505	89 927	b.d.	14,54
373/405	Ergis-Eurofilms SA GK, Warszawa	673 309	6,36	51,60	15 158	24 227	796	2,25
399/-	CeDo sp. z o.o., Kąty Wrocławskie	592 336	11,16	77,97	16 246	1 364	562	2,74
420/472	Rehau sp. z o.o., Baranowo	543 820	5,70	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
443/489	Sempertrans Bełchatów sp. z o.o., Rogowiec	499 954	2,66	78,00	97 778	3 828	344	19,56
462/488	Zakłady Lentex SA GK, Lubliniec	477 000	-2,12	b.d.	52 254	21 207	392	10,95
470/-	Drutex SA, Bytów	466 891	6,91	41,58	71 880	64 516	1 748	15,40
493/-	Oknoplast sp. z o.o., Ochmanów	427 494	12,07	b.d.	b.d.	11 234	1 117	b.d.

przychodów wykazała branża informatyczna (o ponad 40%). Znacząca poprawa nastąpiła w budownictwie, które po spadku o 3,1% w 2012 r. osiągnęło w roku 2013 wzrost przychodów ze sprzedaży o 17,7%. Przychody firm branży chemicznej z Listy 500 wzrosły w 2013 r. o 5,74% w porównaniu z rokiem poprzednim.

Grupą najliczniej reprezentowaną na Liście 500 są przedsiębiorstwa z udziałem kapitału zagranicznego, jest ich 258. Liczba tych firm już po raz trzeci zmniejsza się – w 2012 r. zmniejszyła się o 10, a w 2013 r. o kolejnych 12 reprezentantów. O dziesięć spadła również liczba przedsiębiorstw kapitału publicznego, co wiąże się z prowadzoną od lat prywatyzacją. Systematycznie rośnie natomiast na Liście 500 liczba reprezentantów krajowego kapitału prywatnego. W omawianym zestawieniu znalazło się ich 202 (o 19 więcej niż rok temu). Grupa ta rozwija się najbardziej dynamicznie – w 2013 r. zwiększyła przychody średnio o 11,95%. W przypadku firm zagranicznych wzrost wyniósł tylko 2,49%, a firmy państwowe odnotowały spadek o 1,36%.

Na czele Listy 500 jest ciągle PKN Orlen z przychodami ze sprzedaży w 2013 r. w wysokości 113,8 mld zł (spadek o 5,20% w porównaniu z 2012 r.). Na kolejnych pozycjach Listy są duże zmiany. Drugie miejsce zajmuje Jeronimo Martins Polska, czyli właściciel sieci dyskontowej Biedronka, a trzecie miejsce PGNiG SA GK. W tegorocznej edycji Listy 500 265 firm poprawiło notowania, 104 spadły na niższą pozycję, a 15 zachowało dotychczasowe miejsce. 116 firm to debiutanci – często spółki, które nie podawały wyników do poprzedniej edycji.

Na Liście 500, podobnie jak w poprzednim roku, znalazło się 10 firm przemysłu gumowego i tworzyw (tab. 8):

- Firma Oponiarska Dębica SA, Dębica;
- SZPG Stomil Sanok SA GK, Sanok;

- Gates Polska sp. z o.o., Legnica;
- Ergis-Eurofilms SA GK, Warszawa;
- CeDo sp. z o.o., Kąty Wrocławskie;
- Rehau sp. z o.o., Baranowo;
- Sempertrans Bełchatów sp. z o.o., Rogowiec;
- Zakłady Lentex;
- SA GK, Lubliniec; Drutex SA, Bytów i Oknoplast sp. z o.o., Ochmanów.

Zabrakło na niej dwóch znaczących przedsiębiorstw, tj. Bridgestone GK, Warszawa (141. miejsce w 2012 r.) i Hutchinson Poland sp. z o.o., Żywiec (241. miejsce w 2012 r.), które prawdopodobnie nie dostarczyły swoich danych. Na Liście, już po raz drugi, nie ma również producenta opon Michelin Polska SA, zajmującego we wcześniejszych edycjach najwyższą pozycję wśród firm Działu PKD 22.

Spośród dziesięciu przedsiębiorstw przemysłu gumowego i wyrobów z tworzyw sztucznych siedem firm poprawiło swoją pozycję na Liście 500 w porównaniu z poprzednim rankingiem, a trzech nie było na zeszłorocznej liście. Dwie firmy Działu PKD 22 z Listy 500 miały przychody ze sprzedaży w 2013 r. niższe niż w 2012 r., a osiem odnotowało wzrost przychodów.

Sanockie Zakłady Przemysłu Gumowego Stomil Sanok SA GK, Sanok znalazły się w gronie pięciu firm produkcyjnych nominowanych do Orłów „Rzeczpospolitej”. Nagrodę Orła w tej grupie otrzymała Grupa Can-Pack z Krakowa, jeden z największych producentów opakowań aluminiowych w Europie.

Najwyższe 21. miejsce na Liście 500 spośród firm Działu PKD 20 (produkcja chemiczna) zajmuje Grupa Azoty SA GK, Tarnów, które na ubiegłorocznej liście były na 30. pozycji. Przykłady miejsc innych przedsiębiorstw chemicznych to: Synthos SA GK, Oświęcim (47. miejsce), Boryszew SA GK (53. miejsce), Grupa Azoty Zakłady Azotowe Puławy SA, Puławy (83.

Fot. 1. Firma Oponiarska Dębica SA – produkcja opon high performance

Fot. 2. Sanockie Zakłady Przemysłu Gumowego „STOMIL SANOK” SA

miejsce), Ciech SA GK, Warszawa (90. miejsce), Anwil SA GK, Włocławek (94. miejsce), Grupa Azoty Zakłady Chemiczne Police SA, Police (137. miejsce), PCC Rokita SA GK, Brzeg Dolny (265. miejsce).

Przy okazji publikacji Listy 500 „Rzeczpospolita” oszacowała wartość największych polskich firm. Z wyliczeń wynika, że w 2013 r. ich łączna wartość wzrosła w porównaniu z poprzednim rokiem o prawie 14% i przekroczyła 1 bln zł. Szacunkową wartość firm określano m.in. korzystając z danych warszawskiej GPW (Giełda Papierów Wartościowych). Wartość rynkowa liczona była na podstawie sprzedaży, wartości księgowej i EBITA. Najcenniejszą polską firmą jest, podobnie jak poprzednio, PKO BP SA GK, Warszawa (szacunkowa wycena to 53 613 mln zł). Pierwszy na Liście 500 PKN Orlen SA GK, Płock zajmuje w tym rankingu 9. miejsce (18 391 mln zł). Spośród firm chemicznych najwyżej (na

30. miejscu) jest Synthos SA GK, Oświęcim (6 735 mln zł).

Szacunkowa wycena firm przemysłu gumowego i wyrobów z tworzyw sztucznych (PKD 22) z Listy 500 przedstawia się następująco: Firma Oponiarska Dębica SA, Dębica – 156. miejsce (1 297 mln zł); SZPG Stomil Sanok SA GK, Sanok – 173. miejsce (1 165 mln zł); Gages Polska sp. z o.o., Legnica – 242. miejsce (646 mln zł); Sempertrans Bełchatów sp. z o.o., Rogowiec – 280. miejsce (515 mln zł); Zakłady Lentex SA GK, Lubliniec – 284. miejsce (502 mln zł); Rehau sp. z o.o., Baranowo – 304. miejsce (330-540 mln zł); Drutex SA, Bytów – 306. miejsce (433 mln zł); Oknoplast sp. z o.o., Ochmanów – 343. miejsce (260-430 mln zł); CeDo sp. z o.o. – 368. miejsce (290 mln zł); Ergis-Eurofilms SA GK, Warszawa – 455. miejsce (155 mln zł).